

[ΙΑ11] ΚΛΑΣΙΚΗ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑ Α΄
Αρχαιολογία των γεωμετρικών και
αρχαϊκών χρόνων (1100 - 480 π.Χ.).

Καθ. Δημήτρης Πλάντζος

Αρχαϊκή εποχή:
ο 7^{ος} αι. π.Χ.

(συνέχεια)

Οι περίοδοι της αρχαίας ελληνικής τέχνης:

- Εποχή του Χαλκού (3200-1100 π.Χ.)
- Υπομυκηναϊκή εποχή (1100-1050 π.Χ.)
- Πρωτογεωμετρική εποχή (1050-900 π.Χ.)
- Γεωμετρική εποχή (900-700 π.Χ.)
- Αρχαϊκή εποχή (700-480 π.Χ.)
- Κλασική εποχή (480-336 π.Χ.)
- Ελληνιστική εποχή (336-31 π.Χ.)

Οι περίοδοι της αρχαίας ελληνικής τέχνης:

- Εποχή του Χαλκού (3200-1100 π.Χ.)
- Υπομυκηναϊκή εποχή (1100-1050 π.Χ.)
- Πρωτογεωμετρική εποχή (1050-900 π.Χ.)
- Γεωμετρική εποχή (900-700 π.Χ.)
- **Αρχαϊκή εποχή (700-480 π.Χ.)**
- Κλασική εποχή (480-336 π.Χ.)
- Ελληνιστική εποχή (336-31 π.Χ.)

Αρχαϊκή εποχή: ο 7^{ος} αι. π.Χ.

Η αρχιτεκτονική κατά τον 7^ο αι. π.Χ.:

Αρχαία ελληνική θρησκεία:

Η αρχιτεκτονική κατά τον 7^ο αι. π.Χ.:

Η αρχιτεκτονική κατά τον 7^ο αι. π.Χ.:

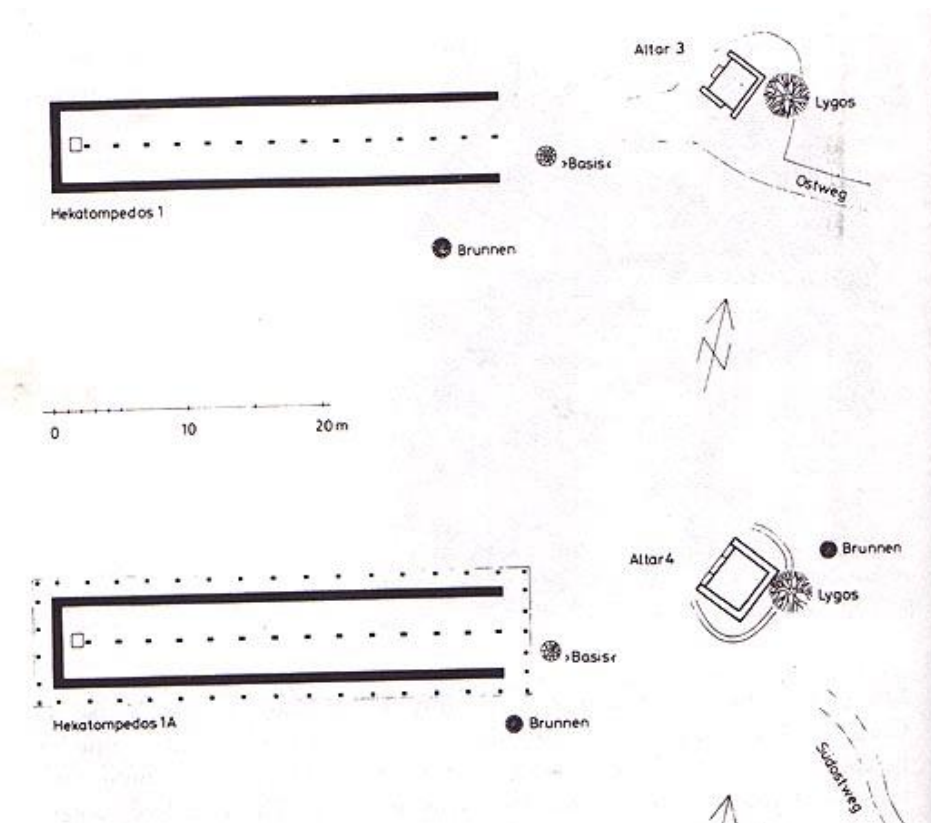
- Ραγδαία εξέλιξη, συνέχεια της ΠΕΣ
- Ίδρυση μεγάλων Ιερών, συχνά ως συνέχεια της λατρείας σε θέσεις της ΠΕΣ ή της ΥΕΧ
- Παγίωση της τυπολογίας ναϊκών και βοηθητικών κτιρίων
- Μνημειακή αρχιτεκτονική

Η αρχιτεκτονική κατά τον 7^ο αι. π.Χ.:

- *Κάτοψη*: (οριζόντια διαρρύθμιση)
- *Ανωδομή*: (όψη του κτιρίου)
- *Ρυθμός*: (σύστημα διαμόρφωσης)

Η αρχιτεκτονική κατά τον 7^ο αι. π.Χ.:

- Οριστική στροφή προς την ορθογώνια κάτοψη (ήδη από τον 8^ο αι. π.Χ.)

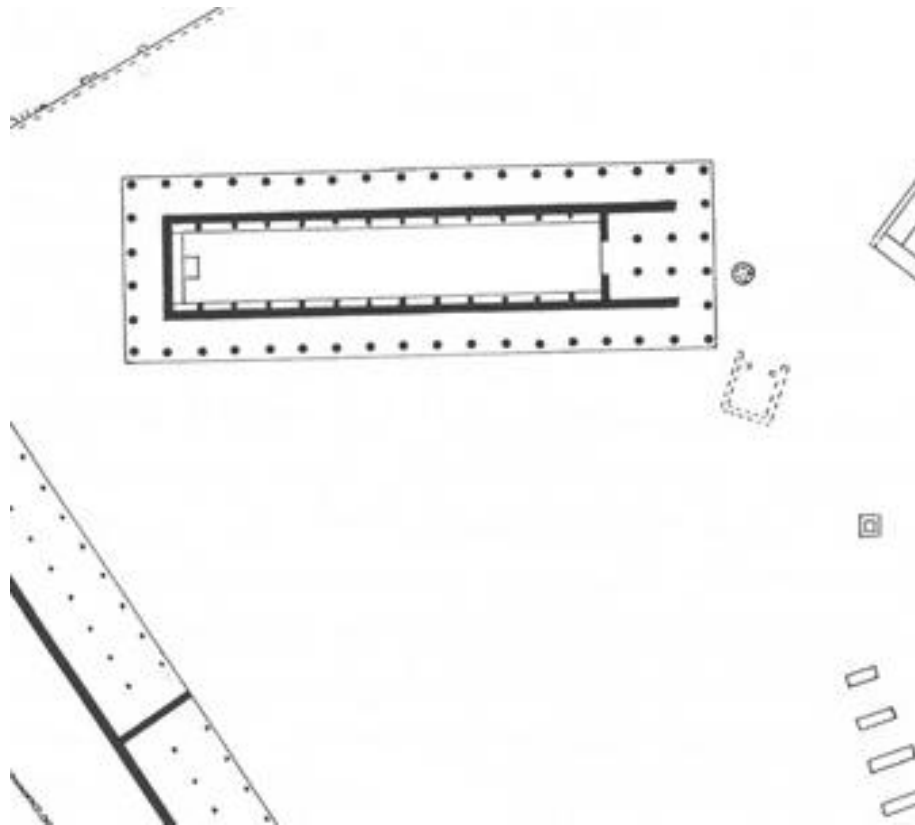
Σάμος, Ηραίον.

1^η φάση: α' μισό 8^{ου} αι. π.Χ.
Εκατόμπεδος (32,86 x 6,50 μ.)

Μεταγενέστερη προσθήκη
περιμετρικής κιονοστοιχίας.

Η αρχιτεκτονική κατά τον 7^ο αι. π.Χ.:

- Οριστική στροφή προς την ορθογώνια κάτοψη (ήδη από τον 8^ο αι. π.Χ.)

Σάμος, Ηραίον.

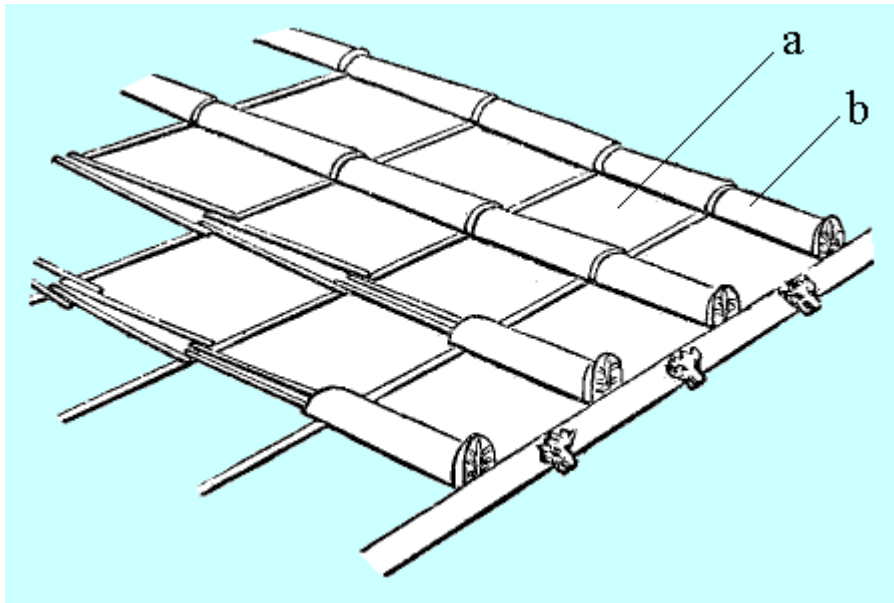
2^η φάση: β' μισό 7^{ου} αι. π.Χ.
(37,88 x 1,65 μ.)

«Δάσος κιόνων»

7^{ος} αι. π.Χ.: Διαμόρφωση πήλινης κεράμωσης

Στρωτήρ

Καλυπτήρ

«Λακωνικός» τύπος

7^{ος} αι. π.Χ.: Διαμόρφωση πήλινης κεράμωσης

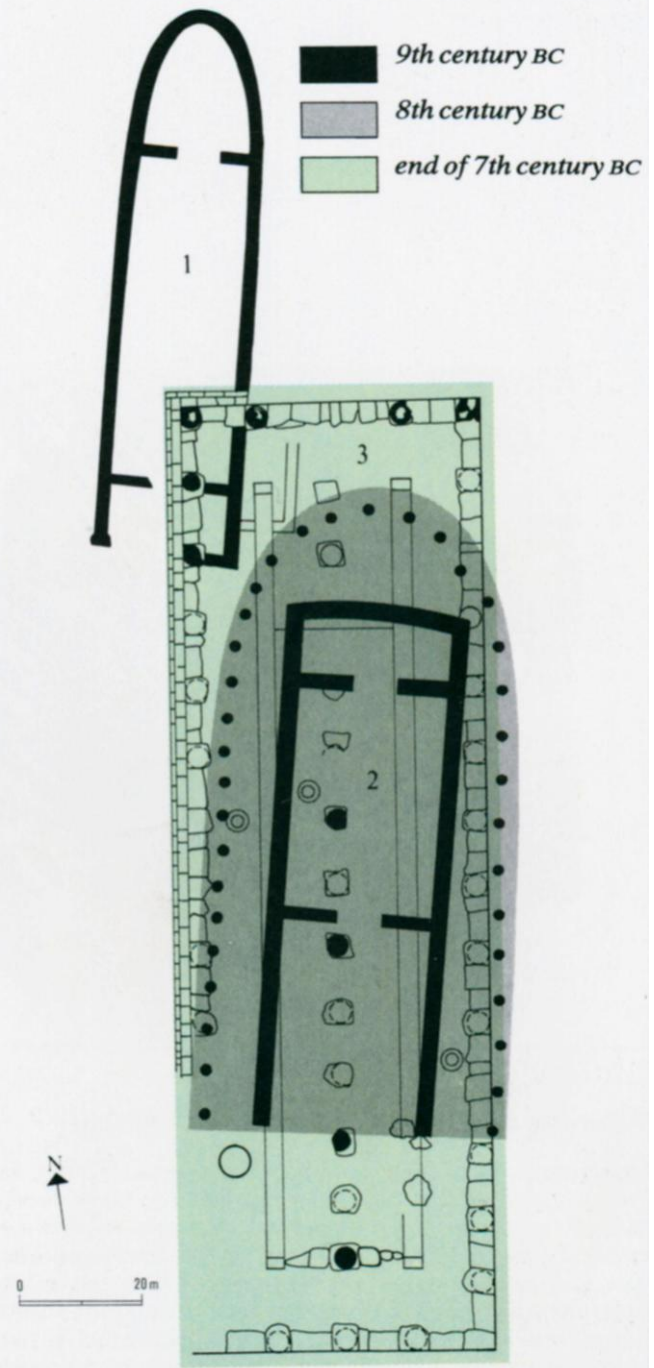
Καλυπτήρ

Στρωτήρ

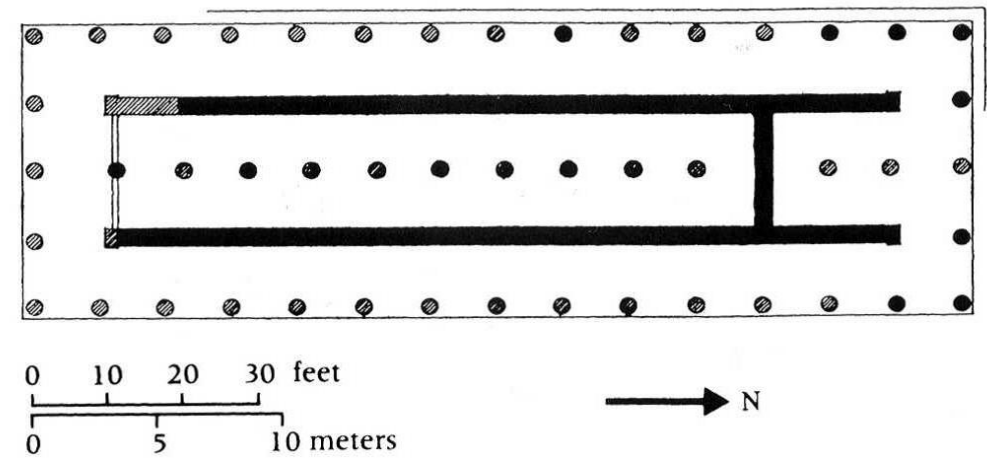
Ηγεμών

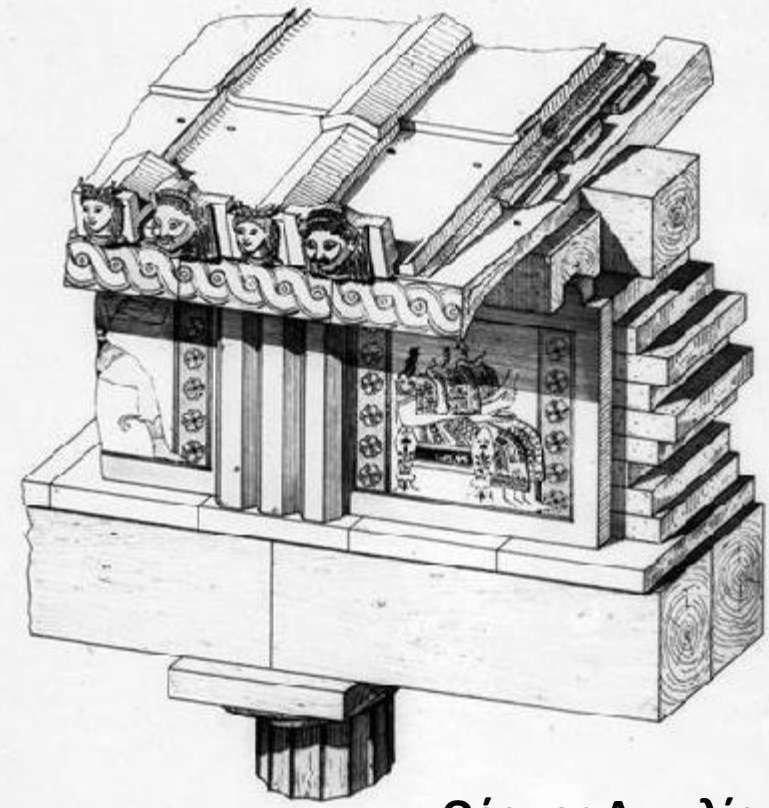
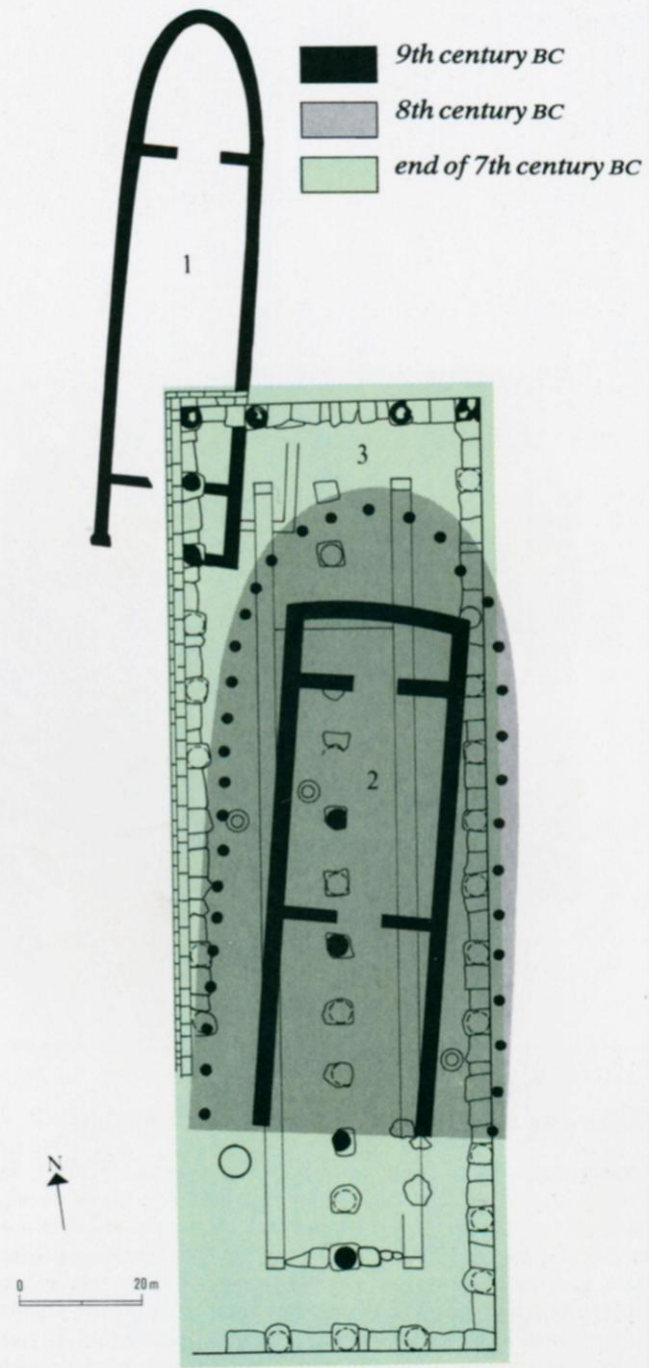

«Κορινθιακός» τύπος

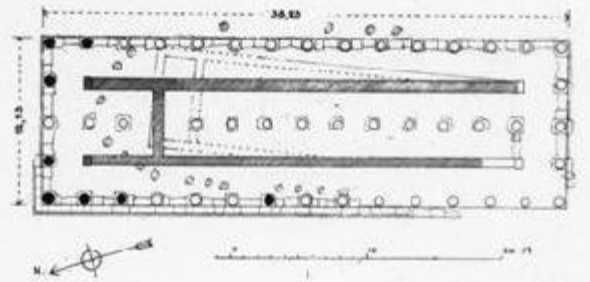

Θέρμος Αιτωλίας,
7^{ος} αι. π.Χ.

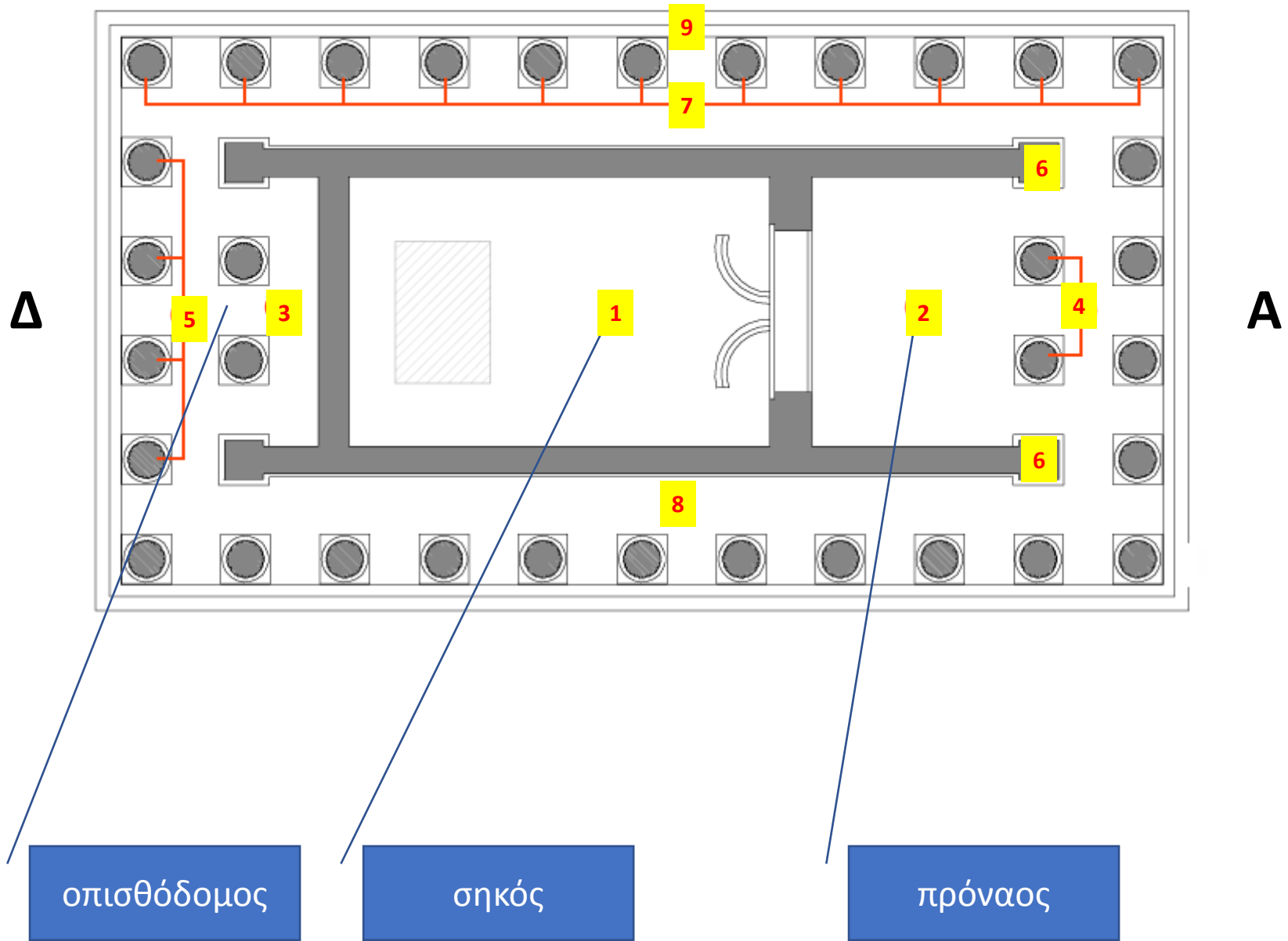

Θέρμος Αιτωλίας,
7^{ος} αι. π.Χ.

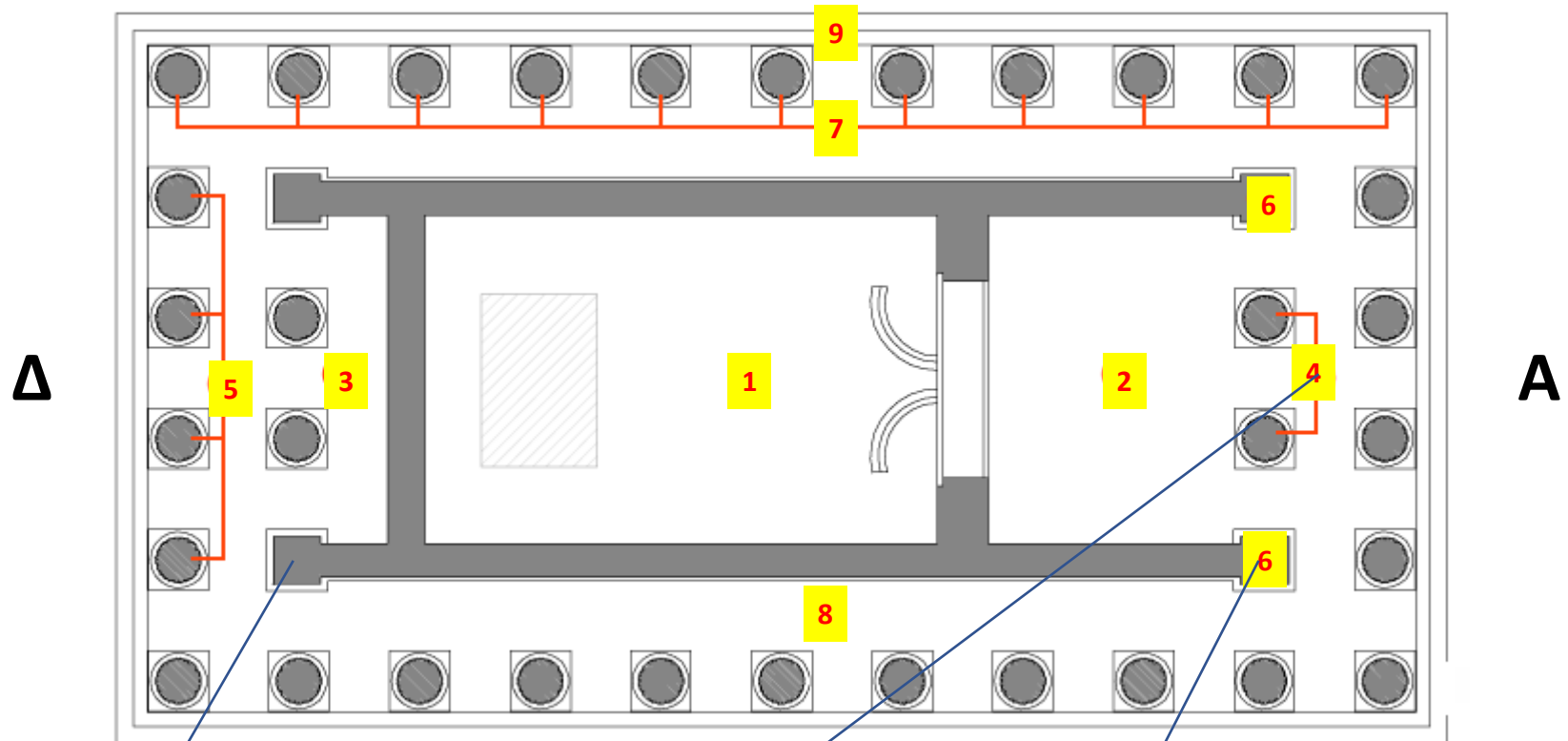
DER TEMPEL DES APOLLON ZU THERMOPYLAE
 1. DER GRUNDRISS 2. DAS GEDÄULDE, VON G. SAWERHALD RECONSTRUIERT

οπισθόδομος

σηκός

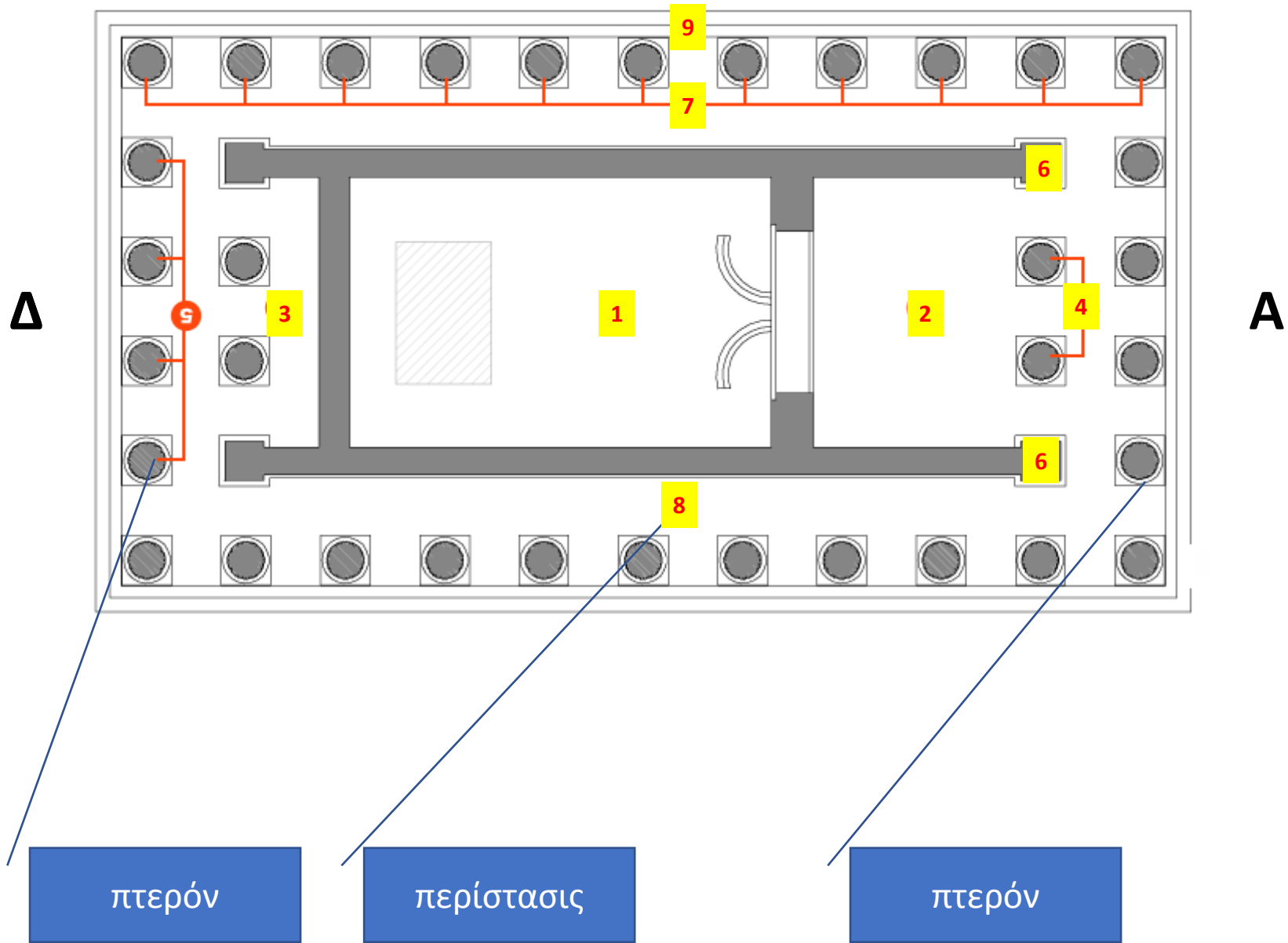
πρόναος

παραστάς

κίονες εν παραστάσι

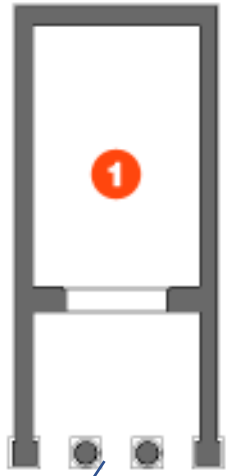
παραστάς

πτερόν

περίστας

πτερόν

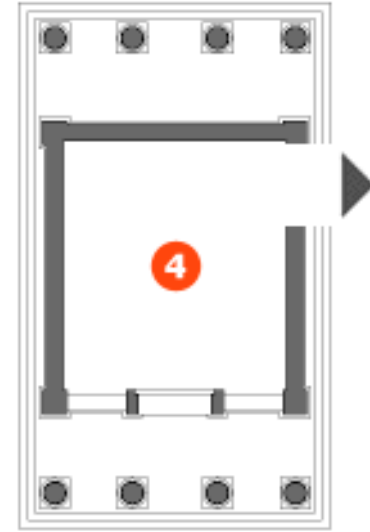
Δίστυλος εν παραστάσι

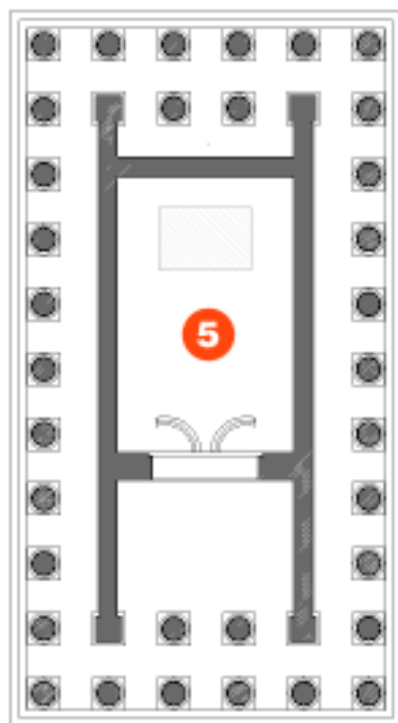
Αμφιδίστυλος εν παραστάσι

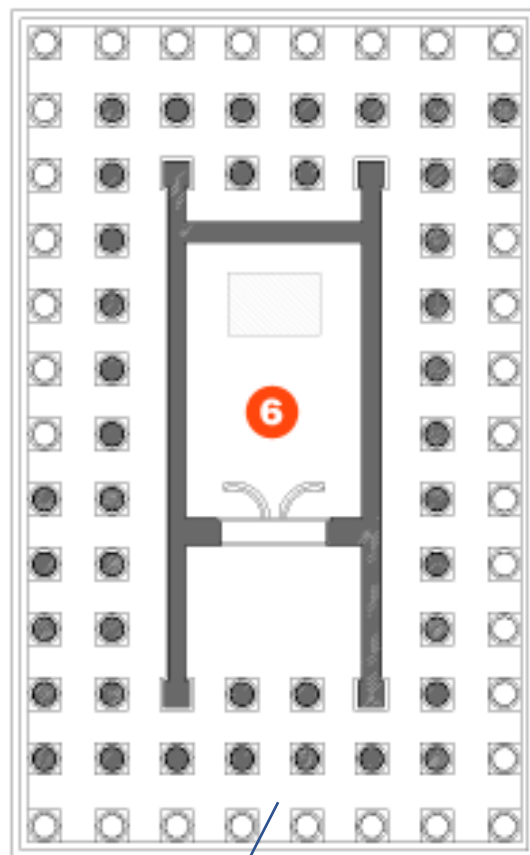
Πρόστυλος

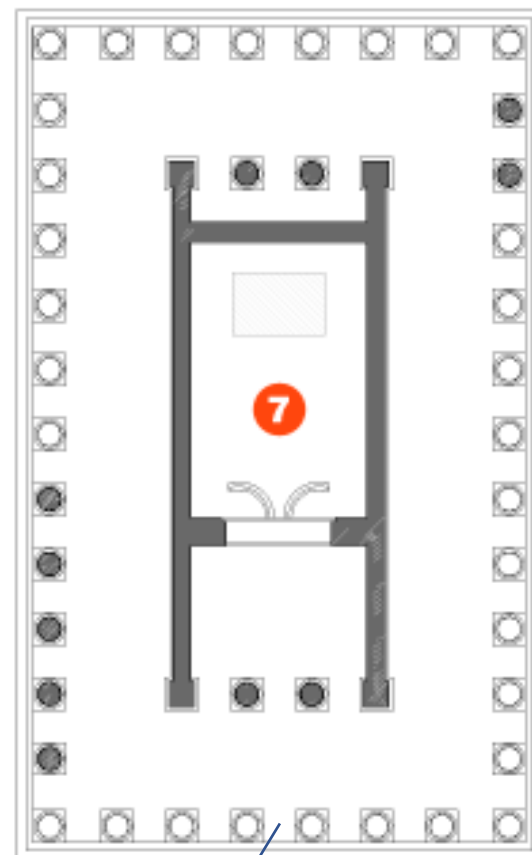
Αμφιπρόστυλος

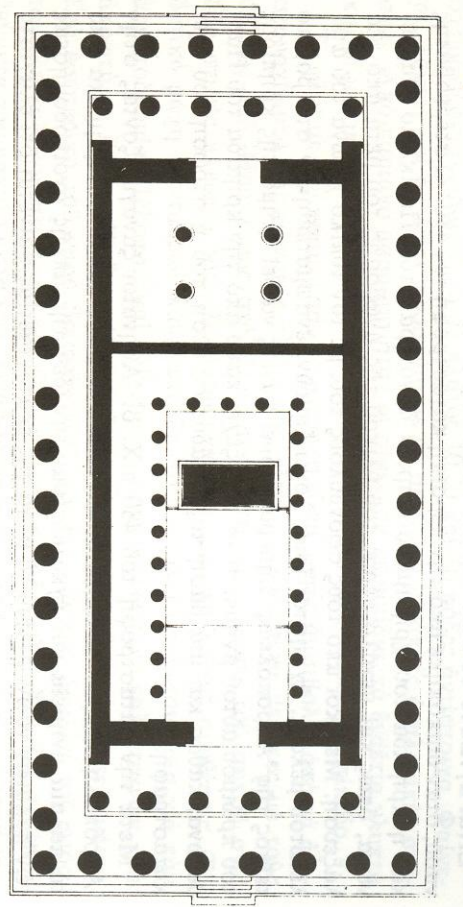
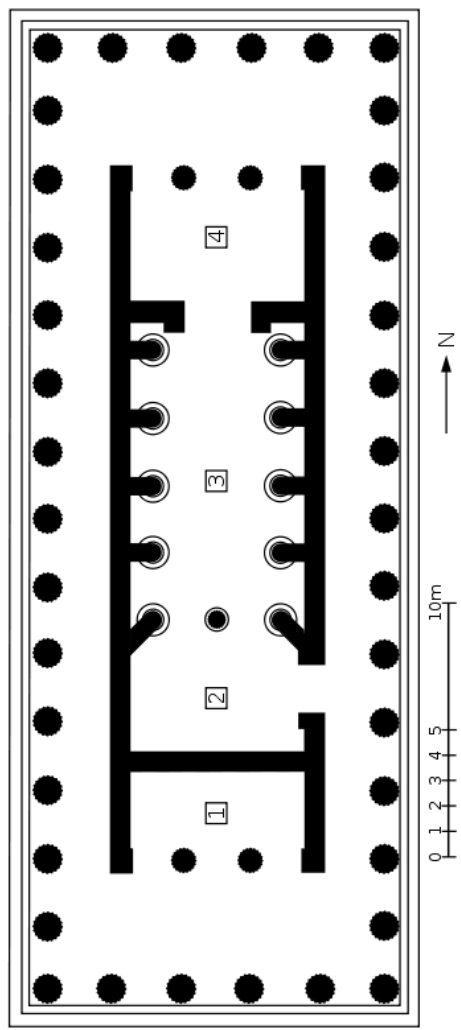
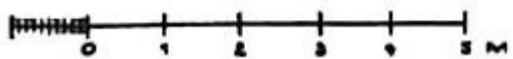
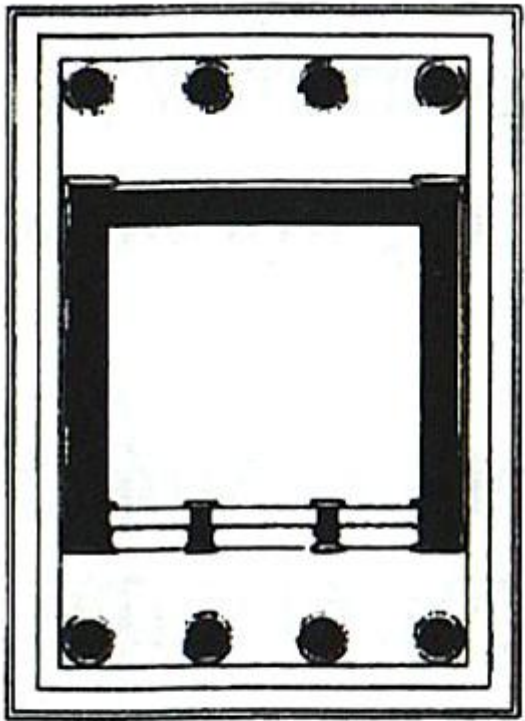
Περίπτερος

Δίπτερος

Ψευδοδίπτερος

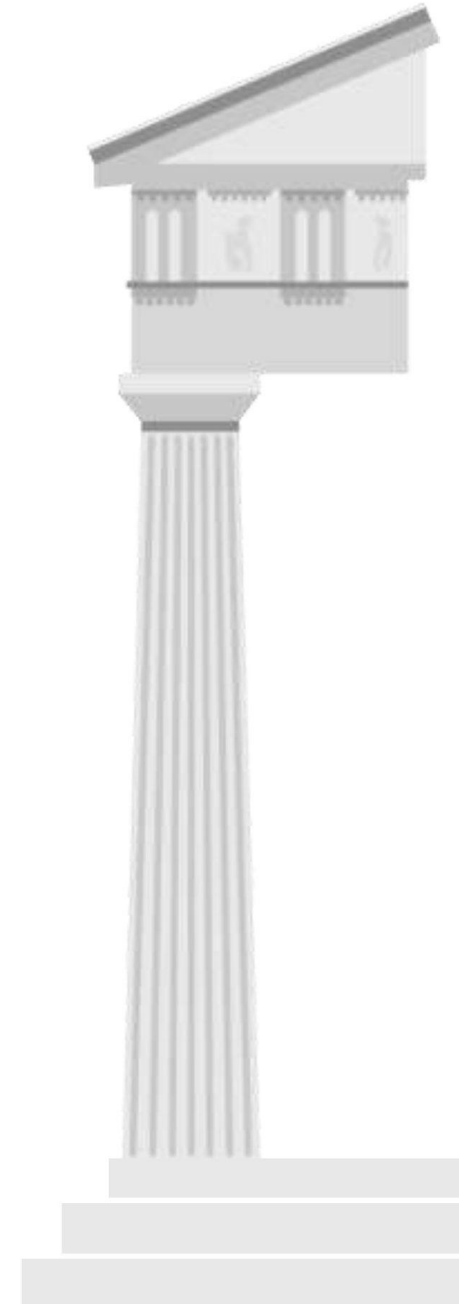

Μορφολογία ελληνικών ναών:

- Δωρικός ρυθμός: ηπειρωτική Ελλάδα, μακρινή συγγένεια με το μυκηναϊκό παρελθόν και αιγυπτιακές επιδράσεις. Λιτός, «δωρικός».
- Ιωνικός ρυθμός: ανατολική Ελλάδα και νησιά, ανατολίζουσες επιρροές. Διακοσμητικός, επιτηδευμένος.

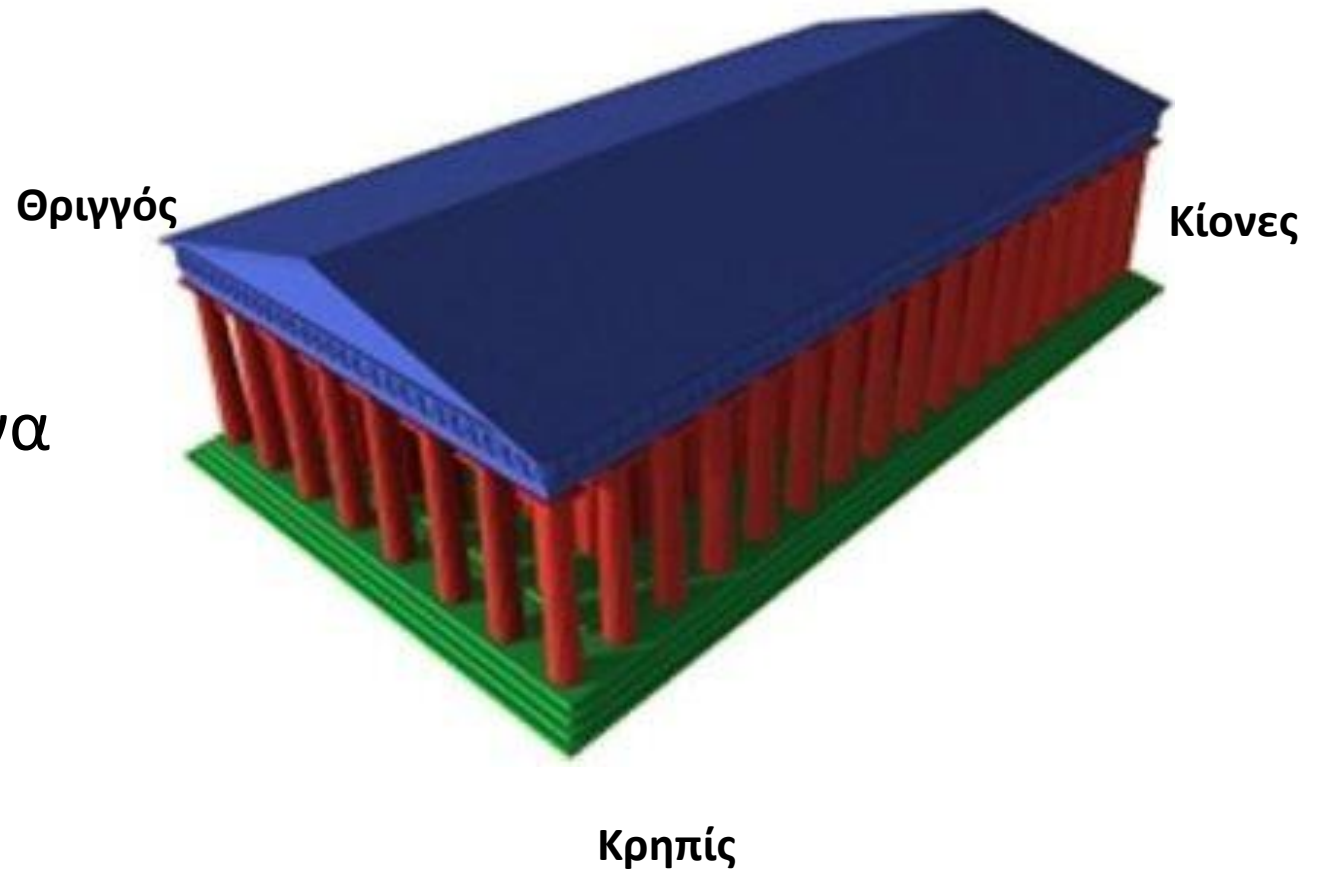
Δοκός επί στύλου

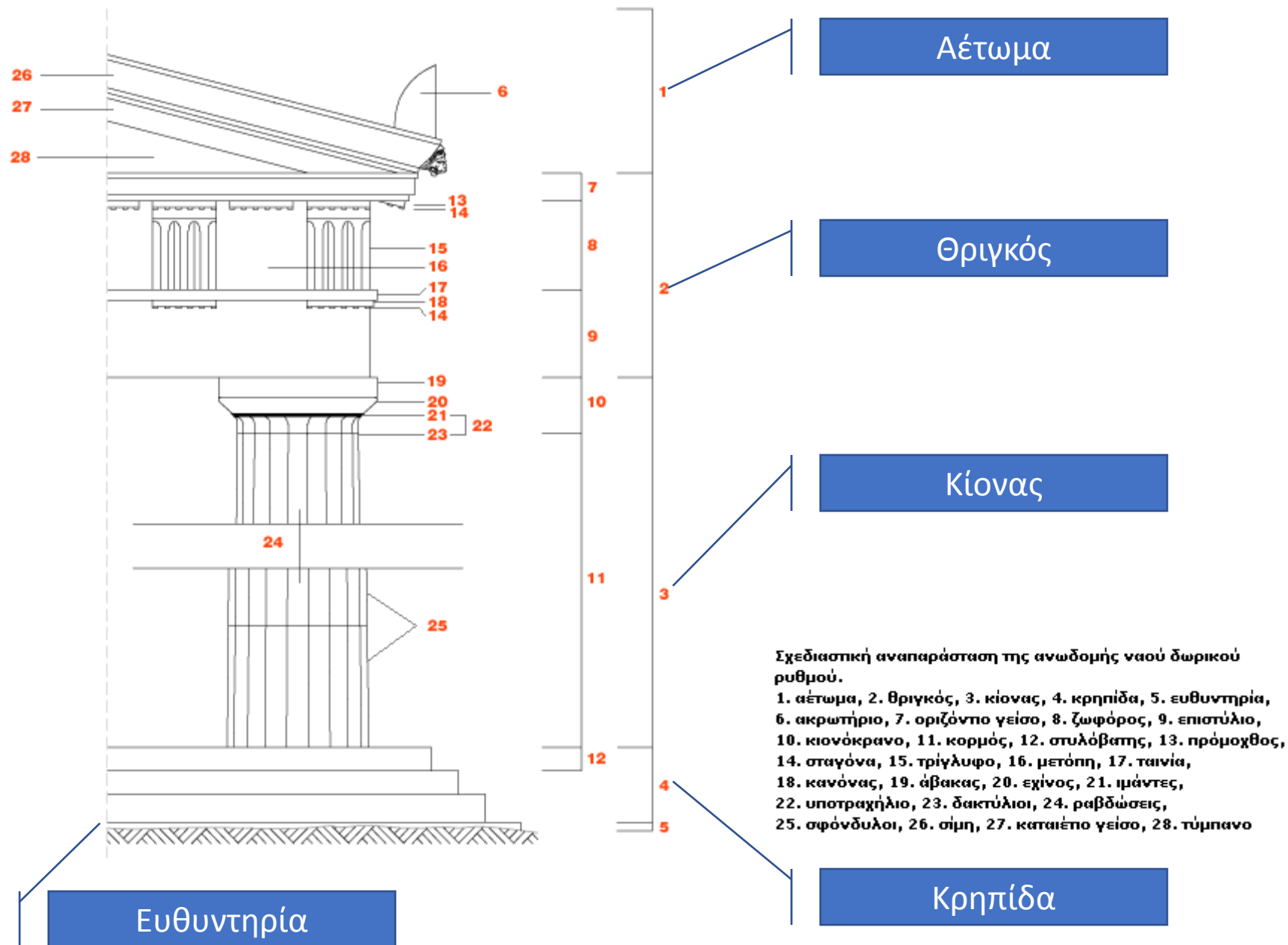
- Κατακόρυφα στοιχεία
- Οριζόντια στοιχεία
- Διαγώνια στοιχεία
- Τριγωνική διαρρύθμιση ώστε να εξουδετερώνεται η πλάγια πίεση, και το κτίριο να λειτουργεί αντισεισμικά.

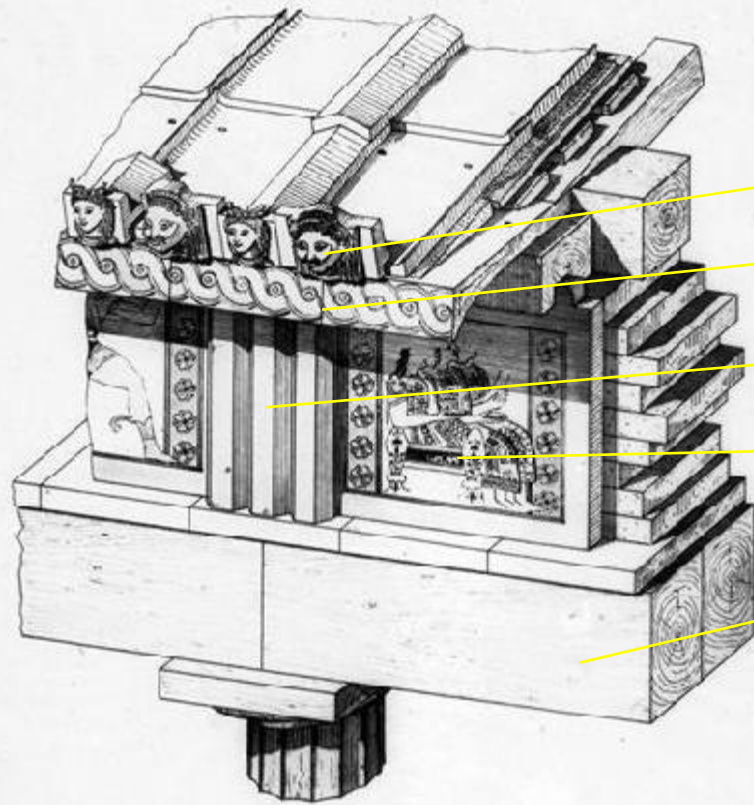

Δοκός επί στύλου

- Κατακόρυφα στοιχεία
- Οριζόντια στοιχεία
- Διαγώνια στοιχεία
- Τριγωνική διαρρύθμιση ώστε να εξουδετερώνεται η πλάγια πίεση, και το κτίριο να λειτουργεί αντισεισμικά.

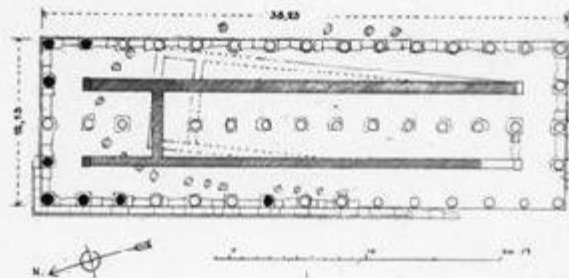
Σίμη

Οριζόντιο γείσο

Τρίγλυφος

Μετόπη

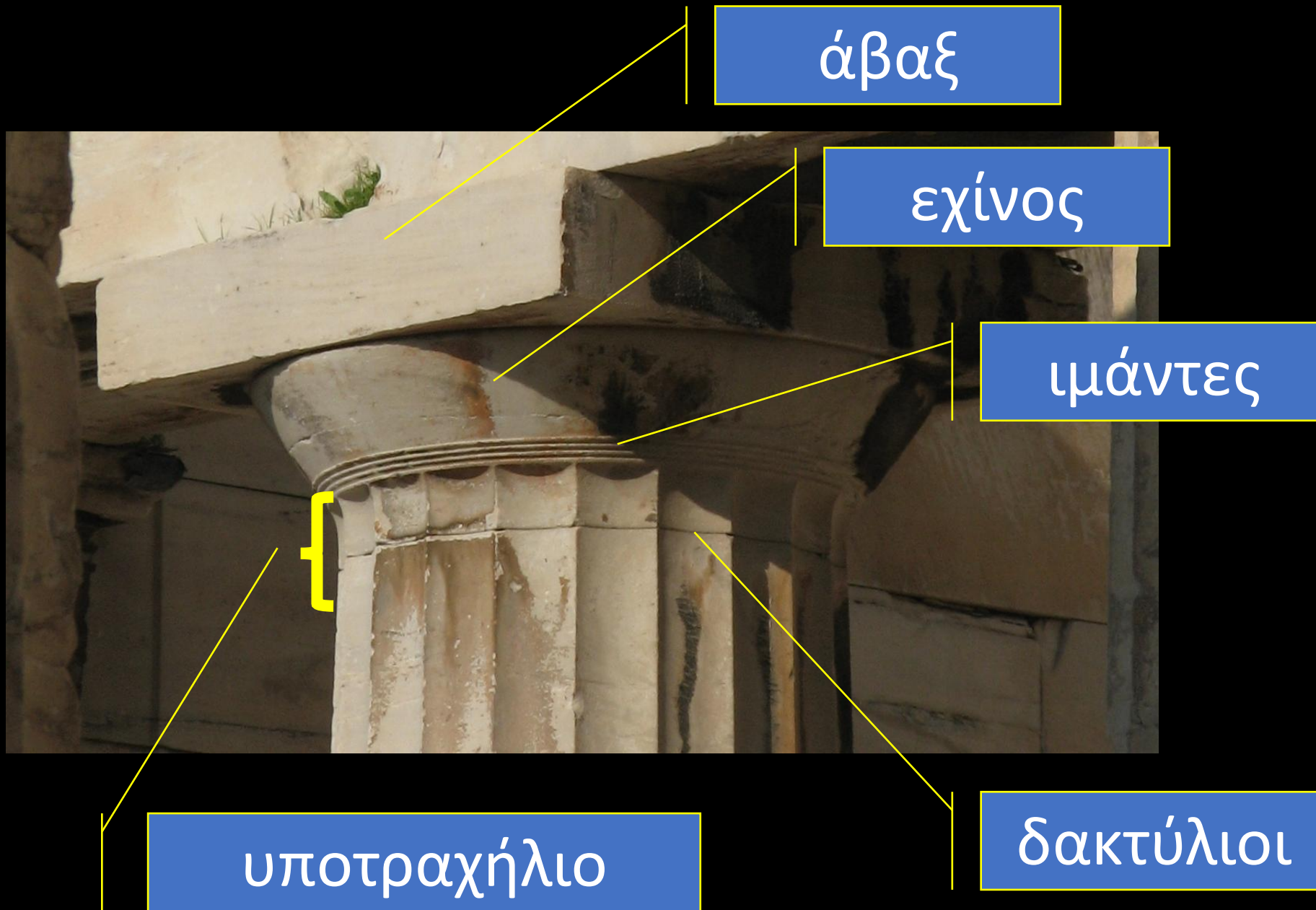
Επιστύλιο

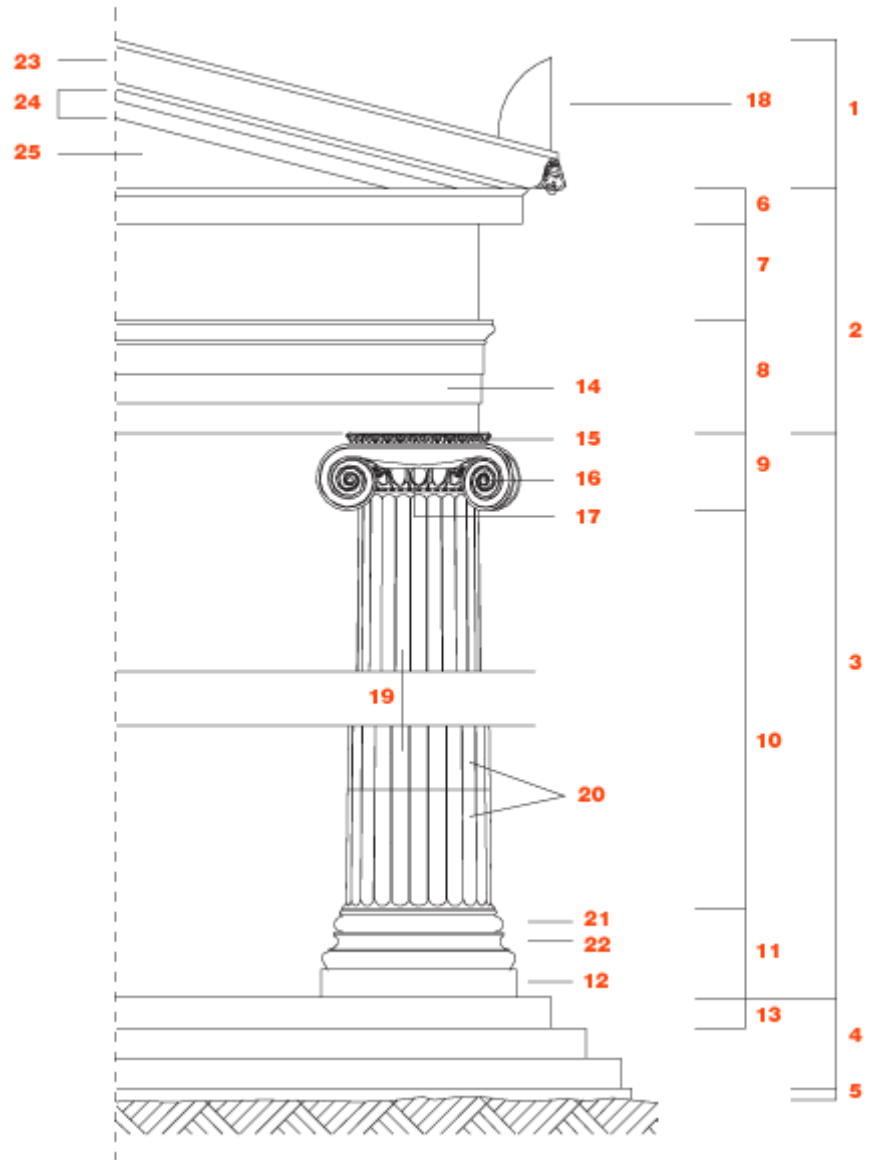

DER TEMPEL DES APOLLON ZU THERMOPYLAE

1. DER GRUNDRISS 2. DARGESTELLT VON G. SAWERAL RECONSTRUIERT

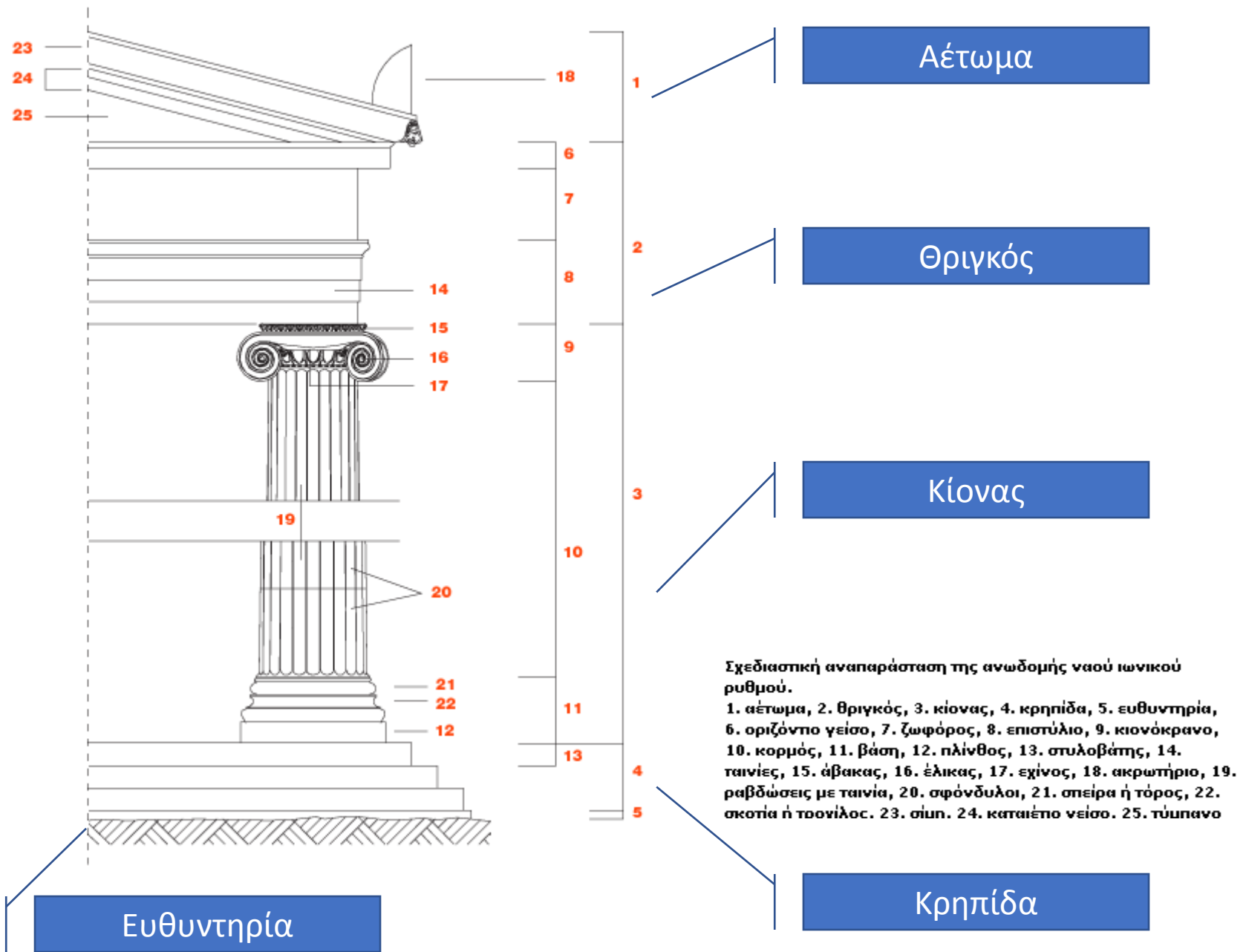

Σχεδιαστική αναπαράσταση της ανωδομής ναού ιωνικού ρυθμού.

1. αέτωμα, 2. θριγκός, 3. κίονας, 4. κρηπίδα, 5. ευθυνηρία, 6. οριζόντιο γείσο, 7. ζωφόρος, 8. επιστύλιο, 9. κιονόκρανο, 10. κορμός, 11. βάση, 12. πλίνθος, 13. στυλοβάτης, 14. ταινίες, 15. άβακας, 16. έλικας, 17. εχίνος, 18. ακρωτήριο, 19. ραβδώσεις με ταινία, 20. σφόνδυλοι, 21. σπείρα ή τόρος, 22. σκοτία ή τουνίλος. 23. σίμψ. 24. καταίεπο νείσο. 25. τύπανο

Αέτωμα

Θριγκός

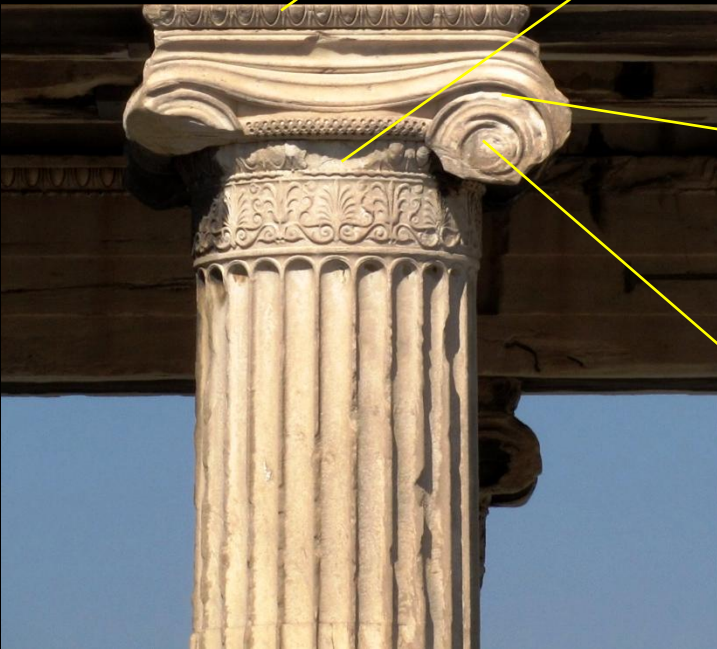
Κίονας

Ευθυντηρία

Κρηπίδα

Σχεδιαστική αναπαράσταση της ανωδομής ναού ιωνικού ρυθμού.
 1. αέτωμα, 2. θριγκός, 3. κίονας, 4. κρηπίδα, 5. ευθυντηρία, 6. οριζόντιο γείσο, 7. ζωφόρος, 8. επιστύλιο, 9. κιονόκρανο, 10. κορμός, 11. βάση, 12. πλίνθος, 13. στυλοβάτης, 14. ταινίες, 15. άβακας, 16. έλικας, 17. εχίνος, 18. ακρωτήριο, 19. ραβδώσεις με ταινία, 20. σφόνδυλοι, 21. σπείρα ή τόρος, 22. σκοτία ή τρονίλος. 23. σίμψ. 24. καταιέπο νεῖσο. 25. τύπανο

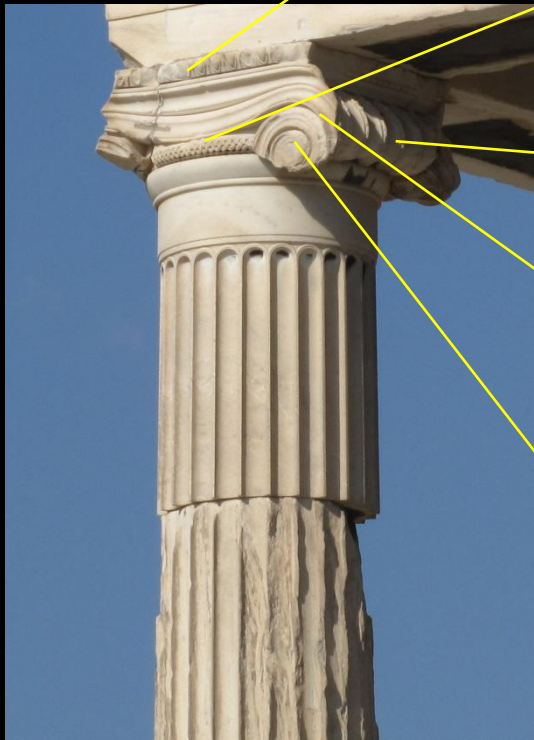
άβαξ

εχίνος

έλικες

οφθαλμοί

άβαξ

εχίνος

προσκεφάλαια

έλικες

οφθαλμοί

σπείρα

σκοτία

σπείρα

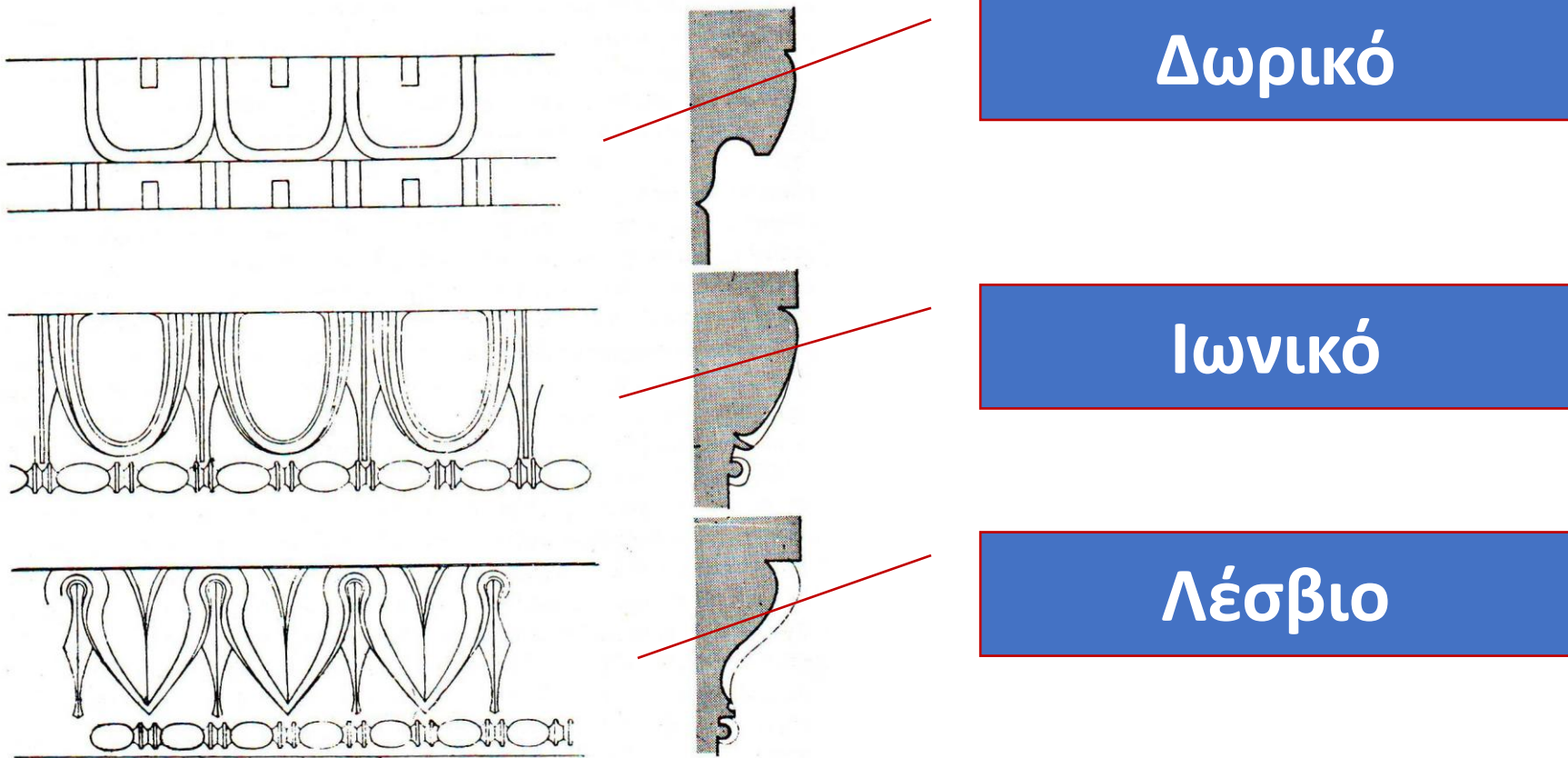

torus

τροχίλος

torus

Τύποι κυματίων:

Αρχαία ελληνική θρησκεία:

Αρχαία ελληνική θρησκεία

- «Κοσμικός» χαρακτήρας:
  - Πολυθεϊσμός
  - Απουσία ιερατείου
  - Απουσία ιερών κειμένων
  - Απουσία θρησκευτικού δόγματος
  - Επικό / μυθικό υπόβαθρο
  - Αφηγηματικός / ηθικός χαρακτήρας
  - Συλλογικές επιτελέσεις

Ιερείς

- Επιλογή με κοσμικά / κοινωνικά κριτήρια
- Φύλο και ηλικία ανάλογα με τη λατρεία
- Θητεία περιορισμένου χρόνου

Ιερείς

- Επιλογή με κοσμικά / κοινωνικά κριτήρια
- Φύλο και ηλικία ανάλογα με τη λατρεία
- Θητεία περιορισμένου χρόνου

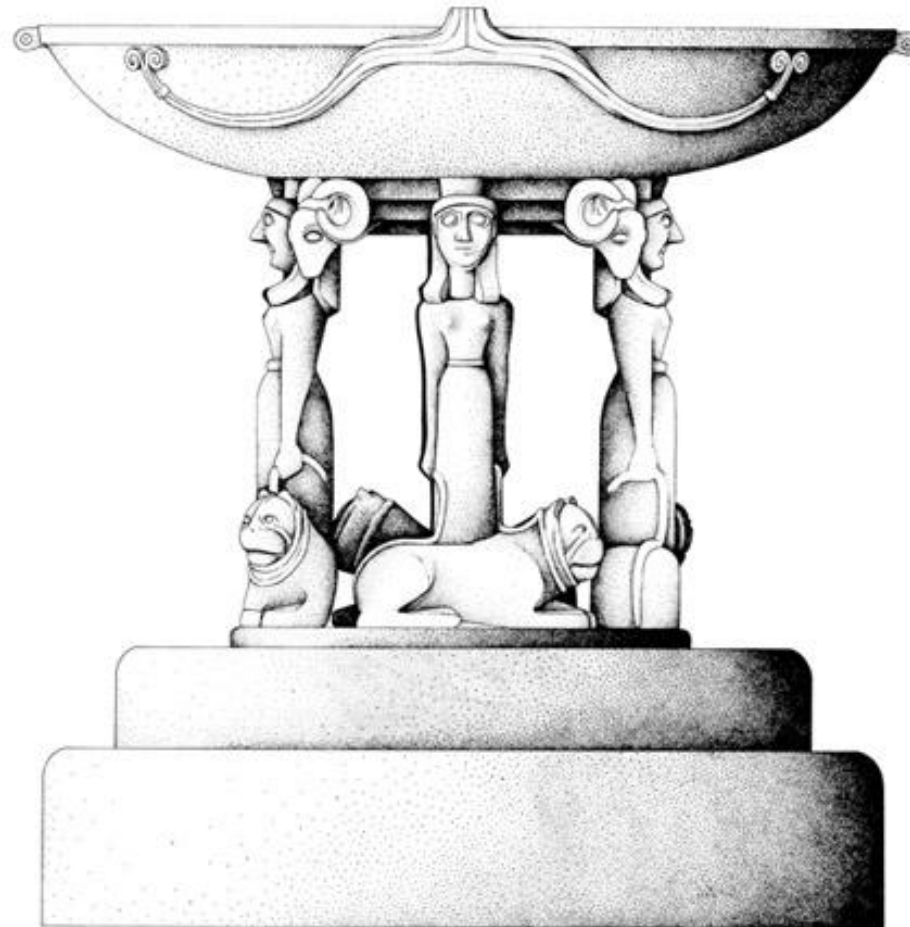
Ιερείς

- Επιλογή με κοσμικά / κοινωνικά κριτήρια
- Φύλο και ηλικία ανάλογα με τη λατρεία
- Θητεία περιορισμένου χρόνου

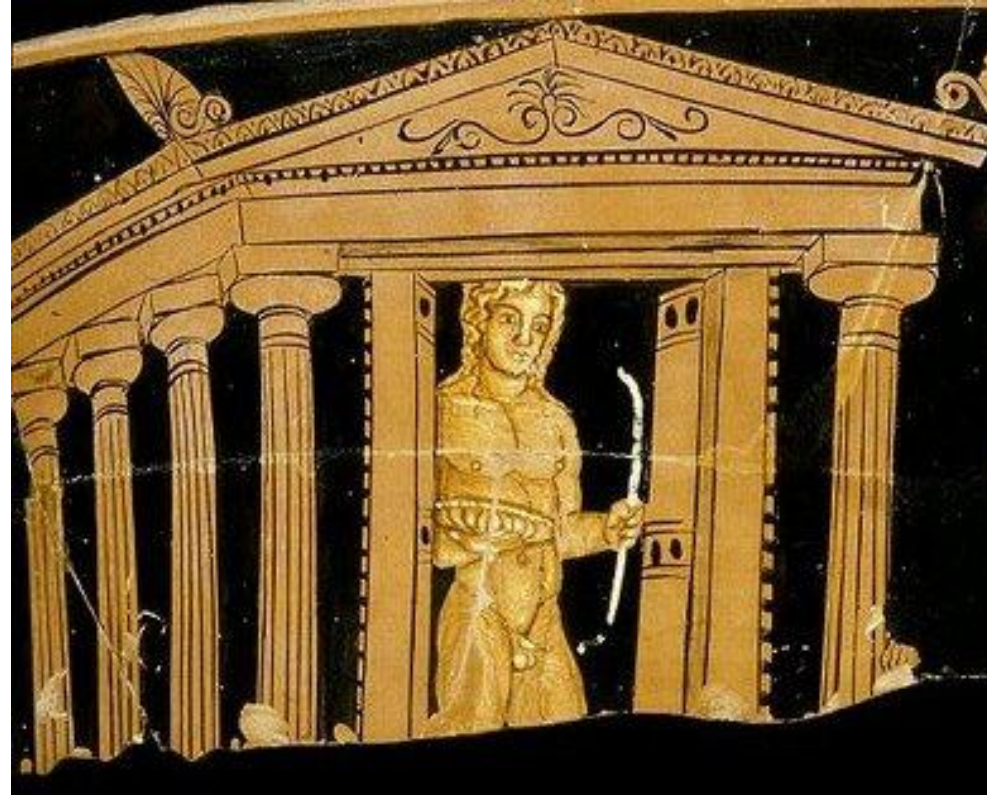
Ιερόν

- Τέμενος (>τέμνω)
- Περίβολος, πρόπυλον
- Περιρραντήριον

Λατρευτικό άγαλμα

- "Αγαλμα (>αγάλλω / αγάλλομαι)
- Κολοσσός (αρχαία, ιερή καταγωγή)
- Ξόανον (>ξέω)
- Βρέτας (>?) [το]

Αναπαραστάσεις Θνητών

- *Άγαλμα (>αγάλλω / αγάλλομαι)*
- *Άνδριάς*
- *Είκών*
- *Εικονιστικός ανδριάς*

